

การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา : ความสำเร็จด้านศาสนศึกษาของคณะสงฆ์

พระเทพเวที (พล อากาศโร) รศ.,ดร., ป.ธ.๙, Ph.D.

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มี ๑๖ หมวด ๒๗๙ มาตรา มีจุดเด่นที่ควรให้ความสำคัญ คือหมวด ๑๖ ว่าด้วยการปฏิรูปประเทศ โดยบัญญัติไว้ตั้งแต่ มาตรา ๒๕๗ – มาตรา ๒๖๑ ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ไม่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใดมาก่อน เป้าหมายการปฏิรูปประเทศ มีวัตถุประสงค์หลักใหญ่ ๓ ประการ คือ

๑. ประเทศชาติมีความเรียบร้อย มีความสามัคคี โปร่งดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลกันระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุและด้านจิตใจ
๒. สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกัน เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ
๓. ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว จึงกำหนดให้มีการปฏิรูปไว้อย่างน้อย ๗ ด้านหลัก ๆ ได้แก่

- ๑) ด้านการเมือง
- ๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
- ๓) ด้านกฎหมาย
- ๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม
- ๕) ด้านการศึกษา
- ๖) ด้านเศรษฐกิจ
- ๗) ด้านอื่น ๆ

สถาบันพระพุทธศาสนา เป็นสถาบันหลักสถาบันหนึ่งของประเทศ มีส่วนสำคัญในการสร้างความสามัคคี โปร่งดอง สมานฉันท์ เพื่อให้สังคมมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสมดุลกันระหว่างร่างกายและจิตใจ เมื่อมีการบัญญัติการปฏิรูปประเทศไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงสมควรดำเนินการการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน

หลายท่านอาจถามว่า ทำไมถึงมีการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา องค์คณะสงฆ์มีความจำเป็นต้องปฏิรูปด้วยหรือ ? คำตอบคือ จำเป็น.. เพราะอะไร.. เพราะโลกเปลี่ยนไป เปลี่ยนไปทางไหนบ้าง.. คำตอบคือ

- ๑) สังคมเปิด
- ๒) แรงกดดันจากภายนอก
- ๓) บริบทขององค์กรเปลี่ยนไป
- ๔) วัฒนธรรม ความคาดหวัง
- ๕) วิถีชีวิต และรูปแบบทำงานยุคใหม่
- ๖) รูปแบบวิธีการทำงานสมัยใหม่
- ๗) เทคโนโลยีดิจิทัลเปลี่ยนรวดเร็ว

การเปลี่ยนแปลงนี้เราจะเปลี่ยนจากไหน.. คำตอบคือ ต้องเริ่มจากภายในก่อน ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ต้องมาจากความสำเร็จภายใน คือ ถ้าคิดจะทำหรือคิดจะเปลี่ยนแปลงอะไรสักอย่างต้องเกิด “ฉันทะ” ที่อยากจะทำ.. เกิดแรงบันดาลใจที่จะทำ เมื่อเกิดฉันทะแล้ว “วิริยะ” การลงมือทำก็จะตามมา เมื่อลงมือทำแล้วต้องมี “จิตตะ” คือ หมั่นตรวจสอบ ติดตาม วัดผล ประเมินผล และมี “วิมังสา” ทบทวนข้อดี ข้อเสีย คือเอาหลัก SWOT Analysis มาจับ ดูจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคาม หรือทำงานตามระบบ PDCA คือ

- P = Plan > วางแผน
 D = Do > ลงมือทำ
 C = Check > ตรวจสอบ
 A = Adjust > ติดตาม วัดผล ประเมินผล จนถึงให้รางวัล สร้างแรงจูงใจ

เมื่อมีฉันทะร่วมกันดังนี้แล้ว ..

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ มหาเถรสมาคม มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ดังนี้..

- ๑) มาตรการด้านกฎหมาย
- ๒) มาตรการด้านบริหาร
- ๓) มาตรการกรอบปฏิรูปพันธกิจ ๖+๑ ด้าน ของคณะสงฆ์

๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรี (ครม.) รับทราบ แผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ๖+๑ ด้าน ตามมติมหาเถรสมาคม

กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘ มหาเถรสมาคม+ พศ+ มจร+ มมร ดำเนินการระดมความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ (Brain Storming) ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ทั้ง ๕ หน คณะสงฆ์

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ) รายงานผลการระดมความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาต่อที่ประชุมมหาเถรสมาคม (มส)

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๙ มหาเถรสมาคม มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม (มติที่ ๑๖๙/๒๕๕๙ ประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๙ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๙) เพื่อดำเนินการ ดังนี้..

๑. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาในด้านต่าง ๆ (๖+๑ ด้าน)

๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ มหาเถรสมาคม (มส) มีมติ “เห็นชอบ” แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (๒๕๖๐-๒๕๖๔)

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ มหาเถรสมาคม แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.) มี **พระราชวรเมธี** (ปัจจุบัน : **พระเทพวรเมธี**) เป็นประธาน

กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๖๐ ดำเนินการสื่อสารแผนยุทธศาสตร์ เพื่อให้คณะสงฆ์และผู้เกี่ยวข้องรับรู้/เข้าใจ/นำไปปฏิบัติ/โดยวิธี มอบหมาย/ถ่ายทอดนโยบาย/ติดตามผล/ประเมินผล เป็นลำดับไป..

๒๑ กันยายน ๒๕๖๐ มหาเถรสมาคม (มส) มีมติ “เห็นชอบ” (ร่าง) แผนปฏิบัติการ (Action Plan) การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (๒๕๖๐-๒๕๖๔)

กันยายน ๒๕๖๐ - มกราคม ๒๕๖๑ คณะสงฆ์ระดับภาค/จังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (๒๕๖๐-๒๕๖๔) ครบทุกภาค/ทุกจังหวัด

ในแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ฉบับแรก (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้กำหนดแผนหรือ เส้นทางเดิน (Roadmap) ระยะ ๕ ปี ไว้ ดังนี้

- ๒๕๖๐..... กำหนดแผนยุทธศาสตร์
- ๒๕๖๑..... นำแผนลงสู่การปฏิบัติ
- ๒๕๖๒..... ปฏิบัติตามแผน
- ๒๕๖๓..... ยกกระตือรือร้นการปฏิบัติตามแผนให้มีประสิทธิภาพ
- ๒๕๖๔..... ได้เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนากิจการพระพุทธศาสนา

นอกจากนั้นคณะสงฆ์ยังวางแผนพัฒนา หรือ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ไว้ถึง ๒๐ ปี เลย์ทีเดียว โดยวางแผนเส้นทางเดินของแผน (Roadmaps) ไว้ดังนี้..

ระยะที่ ๑ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) ดำเนินการปฏิรูปหรือพัฒนากิจการพระพุทธศาสนา

ระยะที่ ๒ (๒๕๖๕-๒๕๖๙) ผลสัมฤทธิ์คือพุทธศาสน์มั่นคง

ระยะที่ ๓ (๒๕๗๐-๒๕๗๔) ผลสัมฤทธิ์คือประชาชนดำรงศีลธรรม

ระยะที่ ๔ (๒๕๗๕-๒๕๗๙) ผลสัมฤทธิ์คือนำสังคมสู่สันติสุขอย่างยั่งยืน

ในการการทำแผนพัฒนากิจการพระพุทธศาสนา ระยะที่ ๑ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) จำนวน ๑๓+๑ โครงการใหญ่ มีคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคมรับผิดชอบ ดังนี้..

๑) ฝ่ายปกครอง มี สมเด็จพระพุฒาจารย์ เป็นประธานกรรมการ พระราชเมธี เป็นกรรมการ และเลขานุการ รับผิดชอบ ๓ โครงการใหญ่ คือ..

๑.๑ โครงการพระพุทธศาสนา ๔.๐/การจัดทำฐานข้อมูลพระภิกษุสามเณร

๑.๒ โครงการพัฒนาระบบบริหารแบบธรรมาภิบาล

๑.๓ โครงการพัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล

๒) ฝ่ายศาสนศึกษา มี พระพรหมโมลี เป็นประธานกรรมการ พระราชวรมนี (ปัจจุบัน พระเทพเวที) เป็นกรรมการและเลขานุการ รับผิดชอบ ๒ โครงการใหญ่ คือ..

๒.๑ โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม

๒.๒ โครงการส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ

๓) ฝ่ายเผยแผ่ มี พระพรหมบัณฑิต เป็นประธานกรรมการ (เดิมมี สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ เป็นประธาน) พระราชวรเมธี (ปัจจุบัน พระเทพปวรเมธี) เป็นกรรมการและเลขานุการ รับผิดชอบ ๒ โครงการใหญ่ คือ..

๓.๑ โครงการยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๓.๒ โครงการวิปัสสนากัมมัฏฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์

๔) ฝ่ายสาธารณูปการ มี สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เป็นประธานกรรมการ พระราชสารเวที เป็นกรรมการและเลขานุการ รับผิดชอบ ๒ โครงการใหญ่ คือ..

๔.๑ โครงการบริหารจัดการศาสนสมบัติ-การจัดทำบัญชีศาสนสมบัติ

๔.๒ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ด้วยกิจกรรม ๕ ส.

(โครงการวัด ๕ ส.)

๕) ฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ มี พระพรหมบัณฑิต เป็นประธานกรรมการ พระราชวรเมธี (ปัจจุบัน พระเทพวรเมธี) เป็นกรรมการและเลขานุการ รับผิดชอบ ๒ โครงการใหญ่ คือ..

๕.๑ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม

๕.๒ โครงการพัฒนาศูนย์องค์ความรู้พระพุทธศาสนา (KM Project)

๖) ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ มี สมเด็จพระมหาธีรจารย์ เป็นประธานกรรมการ พระมิ่งคล-
วชิรากร เป็นกรรมการและเลขานุการ รับผิดชอบ ๒ โครงการใหญ่ คือ..

๖.๑ โครงการร่วมมือภาคีเครือข่าย (โครงการต่าง ๆ บนฐานของ “ธรรมานุญุสุภาพสงฆ์
แห่งชาติ”)

๖.๒ โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม

๗) โครงการพัฒนาพุทธมณฑลสู่ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก มี สมเด็จพระวันรัต
เป็นประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิต พระพรหมบัณฑิต เป็นกรรมการและเลขานุการ นายกรัฐมนตรี
เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

ขออย่าทำความเข้าใจว่า แผนพัฒนากิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๐
- ๒๕๖๔) นี้ จะสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ นี้ (สิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๔)

ก่อนที่เราจะขึ้น แผนพัฒนากิจการพระพุทธศาสนา ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) เรามาดู
ความสำเร็จของแผนฉบับที่ ๑ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) ดังนี้

๑. ฝ่ายปกครอง

๑.๑ ได้ผลักดันให้เกิด “ระเบียบ มส ว่าด้วย พระวินยาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตำรวจพระ)”
เรียบร้อย

๑.๒ ได้ดำเนินการสำรวจฐานข้อมูล (Data Base) พระภิกษุสามเณร เรียบร้อย (พศ
เก็บรวบรวมฐานข้อมูล)

๑.๓ ได้ดำเนินการร่วมกับ พศ.+สปสช.+สสส. + มจร+ มมร ผลักดันให้เกิดโครงการ

๑.๓.๑ โครงการพัฒนาพระสงฆ์เข้าถึงกองทุนตำบล เรียบร้อย

๑.๓.๒ โครงการศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพวิถีพุทธ เรียบร้อย

๒. ฝ่ายศาสนศึกษา

ดำเนินการให้เกิด “พ.ร.บ. การศึกษาพระปริยัติธรรม ๒๕๖๒” ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้ วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒
เป็นต้นไป (ถือเป็นความสำเร็จ (Milestone) ของคณะสงฆ์ในด้านการศึกษาสงฆ์อย่างแท้จริง)

๓. ฝ่ายเผยแผ่

ได้ยกระดับ “โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕” แผ่ขยายไปทั่วประเทศ มีคณะกรรมการขับเคลื่อนติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ (ปัจจุบัน มี พระเทพศาสนาภิบาล วัดไร่ขิง เป็นประธานคณะกรรมการขับเคลื่อน)

๔. ฝ่ายสาธารณูปการ

๔.๑ ได้ดำเนินการให้มีการจัดทำบัญชีศาสนสมบัติ เป็นที่เรียบร้อย (พศ. เก็บรวบรวมฐานข้อมูล)

๔.๒ ได้ผลักดันและดำเนินการ “โครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุขด้วยกิจกรรม ๕ ส. (วัด ๕ ส.)” แผ่ขยายไปทั่วประเทศ เรียบร้อย (ปัจจุบัน มี พระธรรมรัตนากรณ์ วัดเขียนเขต เป็นประธานคณะกรรมการขับเคลื่อน)

๕. ฝ่ายศึกษาสงเคราะห์

ได้ริเริ่ม “โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม” เรียบร้อยแล้ว

๖. ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์

๖.๑ ได้ผลักดันให้มี “ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยกองทุน วัดช่วยวัด ๒๕๖๒” เรียบร้อย

๖.๒ ได้ผลักดันก่อให้เกิดความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่าย (บนฐานของ “ธรรมนูญสุขภาพสงฆ์แห่งชาติ”) เรียบร้อย

๖.๓ ได้ผลักดันให้เกิด “โครงการพระคิลานุปัฏฐาก (บนฐานของ “ธรรมนูญสุขภาพสงฆ์แห่งชาติ”) เรียบร้อย

ยังมีคณะกรรมการอีกฝ่ายหนึ่ง (พิเศษ) ที่มีความสำคัญยิ่งไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน คือ คณะกรรมการอำนวยการอนุรักษ์และพัฒนาพุทธมณฑล ประกอบด้วยคณะกรรมการอำนวยการฝ่ายบรรพชิตและฆราวาส

คณะกรรมการอำนวยการฝ่ายบรรพชิต มี สมเด็จพระวันรัต เป็นประธานกรรมการ และมี พระพรหมบัณฑิต เป็นกรรมการและเลขานุการ ฝ่ายฆราวาส มี นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

ในแผนพัฒนากิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) นี้ ใช้ชื่อว่า “โครงการพัฒนาพุทธมณฑลสู่ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก” มีนโยบายในการอนุรักษ์และพัฒนาพุทธมณฑลส่วนกลาง และ ขยายให้มีพุทธมณฑลจังหวัดทั่วประเทศ จากที่ริเริ่มและดำเนินการมาก่อนมีแผนพัฒนาและบรรจุเข้าแผนพัฒนากิจการพระพุทธศาสนา ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) มา บัดนี้ ได้มีความก้าวหน้าพัฒนาการและก่อให้เกิดพุทธมณฑลจังหวัดต่าง ๆ ถึง ๓๘ จังหวัด (ข้อมูลล่าสุด : เมษายน ๒๕๖๓ จากสำนักงานพุทธมณฑล สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ) มีรายละเอียด ดังนี้..

๑. ดำเนินการแล้วเสร็จใช้ประโยชน์ได้เต็มอัตราจำนวน ๑๐ จังหวัด ประกอบด้วย:

- ๑.๑ พุทธมณฑลจังหวัดระยอง
- ๑.๒ พุทธมณฑลจังหวัดตราด
- ๑.๓ พุทธมณฑลจังหวัดปราจีนบุรี
- ๑.๔ พุทธมณฑลจังหวัดนครพนม
- ๑.๕ พุทธมณฑลจังหวัดมหาสารคาม (พระบรมธาตุนาคูน)
- ๑.๖ พุทธมณฑลจังหวัดพิษณุโลก
- ๑.๗ พุทธมณฑลจังหวัดสมุทรสาคร
- ๑.๘ พุทธมณฑลจังหวัดนครราชสีมา
- ๑.๙ พุทธมณฑลจังหวัดสิงห์บุรี
- ๑.๑๐ พุทธมณฑลจังหวัดอ่างทอง

๒. กำลังดำเนินการ (มีที่ดิน, มีเสนาสนะ, มีปูชนียวัตถุ, และอื่น ๆ แต่ยังไม่ประกาศแล้วเสร็จสมบูรณ์) มีจำนวน ๑๘ จังหวัด ประกอบด้วย :

- ๒.๑ พุทธมณฑลจังหวัดกาฬสินธุ์
- ๒.๒ พุทธมณฑลจังหวัดขอนแก่น
- ๒.๓ พุทธมณฑลจังหวัดจันทบุรี
- ๒.๔ พุทธมณฑลจังหวัดชลบุรี
- ๒.๕ พุทธมณฑลจังหวัดชัยภูมิ
- ๒.๖ พุทธมณฑลจังหวัดชุมพร
- ๒.๗ พุทธมณฑลจังหวัดเชียงราย
- ๒.๘ พุทธมณฑลจังหวัดนครสวรรค์
- ๒.๙ พุทธมณฑลจังหวัดอยุธยา
- ๒.๑๐ พุทธมณฑลจังหวัดแพร่
- ๒.๑๑ พุทธมณฑลจังหวัดเลย
- ๒.๑๒ พุทธมณฑลจังหวัดสงขลา
- ๒.๑๓ พุทธมณฑลจังหวัดสระแก้ว
- ๒.๑๔ พุทธมณฑลจังหวัดสุโขทัย
- ๒.๑๕ พุทธมณฑลจังหวัดสุพรรณบุรี
- ๒.๑๖ พุทธมณฑลจังหวัดอุดรธานี

๒.๑๗ พุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี

๒.๑๘ พุทธมณฑลจังหวัดอุบลราชธานี

๓. กำลังริเริ่มโครงการ จัดเป็น ๒ กลุ่ม คือ

(กลุ่มที่ ๑) มีที่ดินแล้วและกำลังระดมทุนก่อสร้าง ประกอบด้วย..

๑. พุทธมณฑลจังหวัดพิจิตร

๒. พุทธมณฑลจังหวัดศรีสะเกษ

๓. พุทธมณฑลจังหวัดอุดรธานี

(กลุ่มที่ ๒) มีการตั้งคณะกรรมการแล้ว, กำลังดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาที่ดิน, เริ่มก่อสร้างเสนาสนะบางส่วน ประกอบด้วย..

๑. พุทธมณฑลจังหวัดบุรีรัมย์

๒. พุทธมณฑลจังหวัดพะเยา

๓. พุทธมณฑลจังหวัดเพชรบูรณ์

๔. พุทธมณฑลจังหวัดกระบี่

๕. พุทธมณฑลจังหวัดตรัง

๖. พุทธมณฑลจังหวัดเชียงใหม่

๗. พุทธมณฑลจังหวัดนครราชสีมา

ในบทความนี้ ใคร่ขอเน้นลงไปถึงความสำเร็จในประวัติศาสตร์ (Milestone) ด้านการศาสนศึกษาของคณะสงฆ์ ได้แก่การที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้ตรา “พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒” ขึ้นให้แก่คณะสงฆ์ พ.ร.บ. การศึกษาพระปริยัติธรรมฉบับนี้ ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา ๗ วรรค ๒ ชัดเจนว่า “ให้รัฐอุดหนุนงบประมาณแผ่นดินมาใช้สำหรับจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามความเหมาะสมและจำเป็น” ทั้งนี้ถือเป็นความสำเร็จอันเป็นผลมาจากแผนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นั่นเอง

วัตถุประสงค์การศึกษาพระปริยัติธรรม ตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ คือ...

๑. เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๒. เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมีการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องดั่งงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป

๓. เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

แต่เดิมมา การศึกษาพระปริยัติธรรมหรือการศาสนศึกษาของคณะสงฆ์ แบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ แผนก คือ แผนกธรรมและแผนกบาลี เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรมขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖ ได้บัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ มี ๓ แผนกคือ..

๑) แผนกบาลีสนามหลวง

๒) แผนกธรรมสนามหลวง

๓) แผนกสามัญศึกษา

ทั้งนี้อาจแบ่งผู้ศึกษาออกเป็น ๓ กลุ่มหลักคือ..

๑. กลุ่มผู้ศึกษาเพื่อเป็นศาสนทายาท เป็นการศึกษา แผนกบาลี แผนกธรรม และ วิชาสามัญเพิ่มเติม ตามความเหมาะสมและจำเป็น

๒. กลุ่มผู้ศึกษาทางเลือก ซึ่งศึกษาทั้งพระปริยัติธรรม แผนกบาลีและแผนกธรรม ควบคู่ไปกับวิชาสามัญตามหลักสูตรของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

๓. กลุ่มผู้ศึกษาในรูปแบบของธรรมศึกษาหรือบาลีศึกษา เพื่อช่วยกันอำนวยการและเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พ.ร.บ. การศึกษาพระปริยัติธรรม ๒๕๖๒ ฉบับนี้ ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นมา

เมื่อได้ พ.ร.บ. พระปริยัติธรรม ๒๕๖๒ มาแล้ว ซึ่งถือว่าเป็น “สารบัญญัติ” อยู่ กระบวนการดำเนินการนั้นจำเป็นต้องมี “อนุบัญญัติ” หรือ กฎหมายลำดับรอง หรือ เรียกกันง่าย ๆ ว่า “กฎหมายลูก” มาขยาย เพื่อให้กฎหมายแม่ดำเนินการไปได้.. ขณะนี้ คณะกรรมการการศึกษา พระปริยัติธรรม หรือ Exclusive Board ของการศึกษาคณะสงฆ์ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการร่างเพื่อดำเนินการให้ก้าวหน้าไปตามแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ตามลำดับ

บัดนี้ คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ได้มีมติอนุมัติกฎหมายลูกฉบับสำคัญไปแล้ว จำนวน ๖ ฉบับ ประกอบด้วย ...

๑) ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วย โครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ (อนุมัติ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓)

๒) ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วย การบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ (อนุมัติ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๓) ประกาศแม่กองบาลีสนามหลวง เรื่อง หน้าที่และอำนาจของส่วนงานในสำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง (อนุมัติ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๔) ประกาศแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง หน้าที่และอำนาจของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง (อนุมัติ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๕) ประกาศประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เรื่อง หน้าที่และอำนาจของส่วนงานในสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (อนุมัติ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๖) ประกาศประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ เรื่อง หน้าที่และอำนาจของส่วนงานในศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ (อนุมัติ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓)

พร้อมกันนี้ เพื่อจะได้มีงบประมาณแผ่นดินมาดำเนินการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ ได้จัดทำ

๑) แผนการศึกษาพระปริยัติธรรม

๒) มาตรฐานสถานศึกษาพระปริยัติธรรม

๓) แผนงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม

ในบรรดาอนุบัญญัติที่อนุมัติแล้วนั้น ใครขอแจ้งรายละเอียดอนุบัญญัติที่สำคัญที่สุด ๒ ฉบับที่จะขับเคลื่อนการจัดการศึกษาคณะสงฆ์ให้ดำเนินไปได้ นั่นคือ

๑. ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓

ในข้อบังคับ ฯ ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ นี้ ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารไว้ ดังนี้

๑) สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง

๒) สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓) สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๔) ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

และให้สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง มีส่วนงาน ดังนี้

ก. บริหารงานส่วนกลาง ให้สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง มีสำนักอำนวยการ โดยแบ่งส่วนงาน ดังนี้

- ๑) กองบริหารงานกลาง
- ๒) กองเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๓) กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
- ๔) กองนิติการ
- ๕) กองบริหารทะเบียนและวัดผล
- ๖) กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ข. การบริหารงานส่วนภูมิภาค ให้มีสำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวงประจำหนกลาง ประจำหนเหนือ ประจำหนตะวันออก ประจำหนใต้ และประจำคณะธรรมยุต โดยแต่ละหน แบ่งส่วนงานดังต่อไปนี้

- ๑) กองบริหารงานทั่วไป
- ๒) กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
- ๓) กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ให้สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง มีส่วนงาน ดังนี้

ก. บริหารงานส่วนกลาง ให้สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง มีสำนักอำนวยการ โดยแบ่งส่วนงาน ดังนี้

- ๑) กองบริหารงานกลาง
- ๒) กองเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๓) กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
- ๔) กองนิติการ
- ๕) กองบริหารทะเบียนและวัดผล
- ๖) กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ข. การบริหารงานส่วนภูมิภาค ให้มีสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงประจำหนกลาง ประจำหนเหนือ ประจำหนตะวันออก ประจำหนใต้ และประจำคณะธรรมยุต โดยแต่ละหน แบ่งส่วนงานดังต่อไปนี้

- ๑) กองบริหารงานทั่วไป
- ๒) กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
- ๓) กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ให้สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีส่วนงาน ดังนี้

ก. บริหารงานส่วนกลาง ให้สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีสำนัก
อำนวยการ โดยแบ่งส่วนงาน ดังนี้

- ๑) กองบริหารงานกลาง
- ๒) กองเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๓) กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
- ๔) กองนิติการ
- ๕) กองบริหารทะเบียนและวัดผล
- ๖) กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ข. การบริหารงานส่วนภูมิภาค ให้มีสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
จำนวน ๑๔ เขต โดยแต่ละเขตแบ่งส่วนงาน ดังต่อไปนี้

- ๑) กองอำนวยการ
- ๒) กองเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๓) กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
- ๔) กองประเมินผลการจัดการศึกษา
- ๕) กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษา

ให้ศูนย์พระปริยัติเทศก์แห่งคณะสงฆ์ มีส่วนงาน ดังนี้

ก. บริหารงานส่วนกลาง ให้ศูนย์พระปริยัติเทศก์แห่งคณะสงฆ์ มีสำนักอำนวยการ โดยแบ่ง
ส่วนงาน ดังนี้

- ๑) กองบริหารงานกลาง
- ๒) กองเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๓) กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
- ๔) กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
- ๕) กองศาสนวิเทศ

ข. การบริหารงานส่วนภูมิภาค ให้มีศูนย์พระปริยัติเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ประจำ หนกลาง ประจำ
หนเหนือ ประจำหนตะวันออก ประจำหนใต้ และประจำคณะธรรมยุต โดยแต่ละหน แบ่งส่วนงาน
ดังต่อไปนี้

- ๑) กองบริหารงานทั่วไป
- ๒) กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
- ๓) กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๒. ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้กำหนดหน้าที่ และอำนาจหลักของคณะกรรมการไว้ ดังนี้ ..

๒.๑ กำหนด : การสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน และการพ้นจากหน้าที่ของ จ.ศ.ป. (จ.ศ.ป. หมายถึง เจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรมหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งนี้รวมถึงผู้ปฏิบัติงานใน สศป.ด้วย)

๒.๒ กำหนด : อัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ เงินค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่นของ จ.ศ.ป. และเจ้าหน้าที่ สศป. ด้วย (สศป. หมายถึง ส่วนงานการศึกษาพระปริยัติธรรม ได้แก่ สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และสถานศึกษาพระปริยัติธรรมในสังกัดสำนักงานดังกล่าว รวมถึงศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ด้วย)

การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ที่ทำงานแบบมีแผนงาน และแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) ที่ชัดเจนแม้เพียงเริ่มต้นเป็นฉบับแรก (๒๕๖๐-๒๕๖๔) ก็ก่อให้เกิดความสำเร็จต่อกิจการพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการได้มาซึ่ง “พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒” เชื่อแน่เหลือเกินว่า เมื่อมีการดำเนินไปตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปหรือแผนพัฒนากิจการพระพุทธศาสนาฉบับต่อ ๆ ไป จะก่อให้เกิดความมั่นคงแก่พระพุทธศาสนา ประชาชนดำรงอยู่ในศีลธรรม และนำสันติสุขมาสู่มวลมนุษยชาติ อย่างยั่งยืนแน่นอน

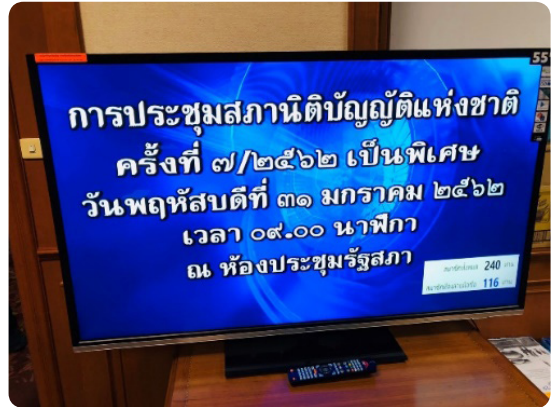
จรัส ติฎฐะตุ พุทธะสาสะนัง... เทอญ ฯ

ประมวลภาพ

การเสนอให้มีพระราชบัญญัติพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

ประมวลภาพ

การประชุมคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อขออุดหนุนงบประมาณแผ่นดินในการ
จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมคณะสงฆ์ ตาม พ.ร.บ. การศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒
จะเริ่มเป็นปีแรก ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

ผลการลงคะแนนเสียง	
วันที่ 31 เดือน มกราคม พ.ศ. 2562 เวลา 10:44	
จำนวนผู้เข้าประชุม	160
เห็นด้วย	152
ไม่เห็นด้วย	0
งดออกเสียง	6
ไม่ลงคะแนนเสียง	2

พระราชบัญญัติ
การศึกษาพระปริยัติธรรม
 พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ